

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

(Πίναξ 1)

Αἱ ἐν Ἐλευσίνι ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1887^{ον} ἀρξάμεναι τὴν 22^{αν} Ἰουνίου παρετάθησαν μέχρι τῆς 20^{ης} Δεκεμβρίου, ἤτοι ἐπὶ ἕξ ὅλους μῆνας. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀρθέντων τῶν κωλυμάτων διὰ τῆς κατεδαφίσεως τῆς μόνης μέχρι τότε ὀρθίας ἔτι ἰσταμένης ἐκεῖ οἰκίας τοῦ Ἀθ. Α. Ἀδάμ. ἐκαθαρίσθη πλέον ἡ ὁδὸς καθ' ὀλοκληρίαν ἢ ἀπὸ τῶν μικρῶν Προπυλαίων εἰς τὸν Ναὸν ἄγουσα. Ἡ ὁδὸς, ἡρέμα ἀνωφερῆς ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους, ἦν, ὡς φαίνεται, οὐχὶ ὄλως εὐθεία, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέσον του καμπὴν τινα ἔχουσα, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ καὶ πάλιν παρὰ τοῦ κ. Dörpfeld (1) ἐκπονηθέντι διαγράμματι. Τοῦ λιθοστρώτου αὐτῆς σώζεται μόλις τὸ $\frac{1}{3}$ κατὰ τὸ ἀνώτερον αὐτῆς μέρος, τὸ πρὸς τὸν Ναόν· ἀλλὰ καὶ τοῦτο φαίνεται ὄν ἐπιδιόρθωσις ἐν Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις (2) (αἱ πλάκες αὐτοῦ συνδέονται πρὸς τὸ βραχυῶδες ἔδαφος δι' ἀσβέστου) καθὼς ἐπίσης Ῥωμαϊκῶν χρόνων κατασκευάσμα εἶναι, ὡς εἰκάζω, καὶ τὸ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν αὐτῆς ὄφρυϊν ἀνάλημμα, οὐ ὁμῶς ὡσαύτως ἐλάχιστον σώζεται μέρος κατὰ τὸ πρὸς τὰ προπύλαια ἄκρον αὐτῆς (3). Οἱ διὰ ταύτης (τῆς πομπικῆς ὁδοῦ) εἰς τὸν Ναὸν ἀνερχόμενοι ἠδύναντο, ἢ κατ' εὐθείαν* διὰ τῆς Πύλης Ω⁴, εἰς ἣν καὶ ἀπέλη-

(1) Τῷ ἀξιότιμῳ πρώτῳ Γραμματεῖ τῆς ἐνταῦθα Γερμανικῆς ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς ἐκφράζομεν καὶ δημοσίᾳ τὴν ἐπὶ τούτῳ εὐγνωμοσύνην μας τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσον νῦν ὄλως τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῇ ἡμετέρᾳ Ἀρχ. Ἐταιρίᾳ χαρίζομενος ἐξεπόνησε τὸ διάγραμμα.

(2) Ἴσως καὶ τότε πρώτον κατασκευάσθη τὸ λιθόστρωτον ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς δηλ. χρόνοις ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς χρόνοις πιθανὸν ἀνήρχοντο οἱ πανηγυρισταὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ βράχου πατοῦντες, εἰ καὶ οὗτος ἐνιαχοῦ πάνυ ἀνώμαλος φαίνεται ὢν.

(3) Τὸ ἀπολεσθὲν αὐτοῦ μέρος μέχρι τοῦ σημείου ἐκείνου, καθ' ὃ πλέον ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους ἀναλήμματος δὲν ἔχρηζεν ἡ ὁδὸς, ἠναγκάσθη νὰ κτίσῃ ἐγὼ καὶ τὸ ἔπραξα, ἀλλ' οὕτω, ὥστε τὸ ὑπ' ἐμοῦ γενόμενον ἀνάλημμα νὰ διακρίνηται ἀμέσως ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ* καὶ τοίχους δέ τινας εἶχεν, ὡς φαίνεται, ἡ ὁδὸς ἀφοριστικῶς, οὕτως εἶπεν, τοῦ πλάτους τῆς, οἵτινες καὶ ἐδηλώθησαν ἐν τῷ διαγράμματι (φ).

γεν ἡ ὁδός, νὰ εἰσέλθωσιν, ἢ κάμπτοντες οἱ μὲν ἀριστερά, οἱ δὲ δεξιά, οὔτοι μὲν διὰ τῆς Πύλης Ω⁵, ἐκείνοι δὲ εἰς τὴν Φιλώ-
νειον πρῶτον Στοῶν εἰσβαίνοντες, εἰσῆρχοντο εἰς τὸ Τελεστήριον
διὰ τῶν δύο ἐνταῦθα πυλῶν Ω² καὶ Ω³. Ὅτι δὲ ἡ ὁδός ἐκο-
σμεῖτο καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μῆκος δι' ἔργων τῆς τέχνης ὄχι μό-
νον οἴκοθεν ἐννοεῖται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν σωζομένων ἐτι ἐκεῖ
(κατὰ χώραν ὡς νομίζω) βάσεων (ε, ε³) μαρτυρεῖται, οὐδὲν δὲ
τὸ κωλύον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι καὶ τὰ ἄλλα βάρη, ἅτινα ἐδῶ
που εὑρέθησαν, ὡς καὶ τινὰ γλυπτικὰ ἔργα (1), ἐνταῦθα καὶ
ἦσαν ἐξ ἀρχῆς ἰδρυμένα· ἀλλὰ καὶ οἰκοδομήματά τινὰ ἐπὶ τοῦ
βράχου ὑποδομημένα ἴσταντό ποτε ἐνταῦθα ὄρθια, οἷον τὸ κατὰ
τὸ γράμμα Η σημειωθέν, οὐ ὅμως τὰ τε λείψανα ἐλάχιστα καὶ
ὁ σκοπὸς ἀδελγός (2), καὶ τὸ κατὰ τὸ γράμμα Η', ὅπερ κατ' εἰ-
κασίαν ὅλως ὑπετέθη ὡς ὁ ἕτερος τῶν θησαυρῶν (3).

Τούτων δὲ ἐνταῦθα γενομένων μετῆνεγχον τοὺς σκαφεῖς πρὸς
βορρᾶν καὶ ἀφοῦ ἀνέσκαψα ὀλόκληρον τὸν περιβόλον τοῦ Ναίσκου
τοῦ Πλούτωνος μέχρι τοῦ βράχου, ἐπέχωσα δ' αὐτὸν καὶ αὐθις,
ἀφοῦ οὐδὲν τὸ ἄξιον λόγου ὑπῆρχεν ἐκεῖ, ὅπερ ἔπρεπε νὰ μένη
διὰ παντὸς ὄρατόν (4), ἐκαθάρισα ἔπειτα ὀλοσχερῶς ἀπὸ τῶν

(1) Τούτων πλὴν κεφαλῆς τινος γυναικείας φυσικοῦ περιπού μεγέθους, ἄξιος
ἰδιαιτέρας μνείας εἶναι καὶ κορμὸς νεανίου εἰς ὃν ἐσχάτως προσηρμόσθη καὶ ἡ κε-
φαλή, ἥτις ὅμως εἶχεν εὑρεθῆ κατὰ τὸ πρῶτον ἤδη ἔτος τῆς ἀνασκαφῆς καὶ ἑκατὸν
περίπου βήματα μακρὰν πρὸς βορρᾶν τοῦ τόπου ἔνθα ὁ κορμὸς ἐξεχώσθη· περὶ
τούτων τῶν ἔργων θά γίνη μακρότερος λόγος ἐν τῇ 'Αρχ. Ἐφημερίδι.

(2) Πλὴν τῶν βαθμίδων (Η) φέρει ὁ βράχος ἐκεῖ καὶ ἄλλα λαξεύματα εἰς ἔν-
θεσίαν ποτε λίθων καὶ ἔχνη ἀμυδρά σῦδοῦ (;) καὶ πρὸς τούτοις καὶ μεγάλην κυκλι-
κὴν (διαμ. 0,90) καὶ ἱκανῶς βαθεῖαν (0,50) ὄπην (ἀρχαίαν;), ἣν ὁ τελευταῖος
τῆς γῆς κάτοχος εἶχε μεταχειρισθῆ ὡς ἀγγεῖον, εἰς ὃ ἔρρεεν ἐκ τοῦ ληνοῦ του το
γλεῦκος δι' αὐλακος ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ βράχῳ λαξευθείσης.

(3) Ἐκατέρα τῶν Θεῶν εἶχε τὸν θησαυρὸν τῆς ('Εφημ. Ἀρχ. 1883, σελ. 125-
126 γ. στιχ. 4-5) καὶ ἀπ' ἄνθρωπον δὲν εἶναι τὸ μικρὸν ἐνταῦθα οἰκοδόμημα (πλὴν
τοῦ βράχου λελαξευμένου πρὸς τὸν σκοπὸν σώζονται καὶ δόμων ἐκ πλίνθων παρ-
νῶν λείψανα) νὰ ἦτο ὁ ἕτερος τῶν θησαυρῶν.

(4) Τὰ ἐκεῖ γεγόμενα εὐρήματα ἐσημείωσα ἀλλαγῶ ('Εφημ. Ἀρχ. 1887 σελ.
188, σημ. 1)· ἐνταῦθα δὲν εἶναι ἴσως περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι κάποτε εἶχε γίνε
ἀπόπειρα νάνοιχθῆ φρέαρ, ἀλλὰ τὸ ἐπιχείρημα ἐγκατελείφθη διότι ὁ βράχος εὑρέθη
σκληρὸς ὢν· οἱ δὲ τοῖχοι τοῦ Περιβόλου τοῦ Ναίσκου (13 καὶ 11) εἰσὶν ὑποδο-
μημένοι ἐκ πλίνθων παρῶν εἰς ἄλλο ποτε οἰκοδόμημα ἀνηκόντων καὶ περὶ τὴν

καλυπτόντων ἔτι αὐτὰ χωμάτων τά τε μικρὰ (τὰ τοῦ Ἀππίου Κλαυδίου) ὡς καὶ τὰ μεγάλα Προπύλαια, ἀπομακρύνας, καθ' ὅσον ἡδυνάμην ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ μέγα μέρος τῶν λίθων, ὥστε ἡ ἀντίληψις τοῦ σχεδίου αὐτῶν νὰ ἦναι νῦν ὅσον τὸ δυνατὸν εὐκολωτέρα τοῖς ἐπισκεπτομένοις τὴν Ἐλευσίνα. Γνωστὸν δὲ ὅτι περὶ ἀμφοτέρων τούτων τῶν κτισμάτων πολλὰ παρὰ πολλῶν ἐγράφησαν ἐξενίκησε δὲ νῦν ἡ γνώμη, νομίζω, ὅτι οὐ μόνον τὰ μεγάλα (1), ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ τοῦ Ἀππίου Κλαυδίου (τὰ μικρὰ) εἶναι Ῥωμαϊκῶν χρόνων κατασκευάσμα, κτισθέντα μὲν ἐξ ὑπαρχῆς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου ἐκείνου ἀνδρὸς (παράβ. Lenormant R. Arch. à Eleusis, σελ. 392) μεταβληθέντα δὲ κατόπιν κατὰ τὸ σχέδιόν των ἐν χρόνοις μεταγενεστέροις, ἀφοῦ προω-

οἰκοδομὴν δὲν ἐμφαίνουσι πολλὴν ἐπιμέλειαν (παράβ. καὶ Πρακτικὰ τοῦ 1885 σελ. 27 - 29).

(1) Καὶ περὶ τούτων ὠκοδομημένων ὡς γνωστὸν κατὰ τὸ σχέδιον τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει Ἀθηνῶν Προπυλαίων, ὑπῆρχε γνώμη ὅτι ἦσαν προῖον τῶν Ἑλληνικῶν καὶ δὴ καὶ τῶν καλλίστων (τῶν τοῦ Περικλέους) χρόνων· ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ὑπὸ πολλῶν λόγων ἐξελέγχεται ἡμαρτημένη. Καὶ πρῶτον μὲν αὕτη αὕτη ἡ πιστὴ ἀπομίμησις κατὰ τὸ σχέδιον μέρους τοῦ ἀριστουργήματος τοῦ Μνησικλέους (ὅποιον ἦν τὸ ὅλον σχέδιον τοῦ οἰκοδομήματος, οἷον συνέλαβεν αὐτὸ ὁ δαιμόνιος τοῦ Περικλέους φίλος, ἔδειξεν ὁ Dörpfeld ἐν ταῖς Mittheil. τοῦ ἔτους 1886 ἐν σελ. 38 καὶ ἐφεξῆς), δὲν συνηγορεῖ, νομίζω, ὑπὲρ τῆς προκειμένης γνώμης, ἔπειτα δὲ καὶ ἡ ἐργασία τῶν καθ' ἕκαστον (κίονων, ἐπιστυλίων κτλ.) πᾶν ἄλλο μαρτυρεῖ ἢ τοὺς καλοὺς ἐκείνους χρόνους· ἀλλὰ καὶ τὸ ἔμβλημα ἐκεῖνο (médaillon) τὸ τὴν αὐτοκρατορικὴν φέρον ἀνάγλυπτον προτομὴν καὶ τὸ ἰδρυμένον ποτὲ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τυμπάνου τοῦ βορείου ἀετώματος τῶν μεγάλων Προπυλαίων (ἡ ὑπόθεσις ὅτι τοῦτο ἡδύνατο νὰ κοσμηθῇ τὰ τοῦ Ἀππίου μικρὰ Προπύλαια ἐξελέγχεται ἀβάσιμος ὑπὸ τε τοῦ τύπου τῆς εὐρέσεως, ἔμπροσθεν τῶν μεγάλων Προπυλαίων, τοῦ λίθου, ὅστις εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε, σφῶδρα δυσμετακίνητος ὢν, δὲν μετετοπίσθη ἀλλαχόθεν ἐνταῦθα, καὶ ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν διαστάσεων καὶ τοῦ ὄγκου αὐτοῦ μὴ ἀρμόζοντος πρὸς τὰ μικρὰ Προπύλαια) τὸ ἔμβλημα, λέγω, ἐκεῖνο πρὸς δὲ τούτοις αἱ τοῦ παρόντος ἔτους ἀνασκαφαὶ τῶν θεμελίων τῆς νοτίου πλευρᾶς των (περὶ τούτων ἄλλοτε πλείονα) προσεπικυροῦσι τὴν γνώμην ὅτι ὄντως Ῥωμαϊκῶν χρόνων ἦσαν ταῦτα κτίσμα· ἀλλὰ πότε καὶ ὑπὸ τίνος ἐκτίσθησαν; δυστυχῶς ἡ κεφαλὴ τῆς προτομῆς τοῦ ἐμβλήματος περιεσώθη ἡμῖν τοσοῦτον ἡρωτηριασμένη, ὥστε εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον εἶναι δύσκολον νὰ εἴπω τίς ἦν ὁ εἰκονιζόμενος ἀνὴρ· καὶ ὁμως κλίνω νὰ δεχθῶ ὅτι μόνον ὁ μεγαλοπρεπῆς καὶ φιλαθῆναιος, ὡς οὐδεὶς ἄλλος, αὐτοκράτωρ Ἀδριανός, ὁ καὶ τὰ μυστήρια ἐν τάξει μνηθεῖς, ἡδύνατο νὰ οἰκοδομησῆται τοῖς Ἐλευσινίοις καὶ τοῖς Ἑλλησιν ἐν γένει τοσοῦτον πολυδάπανον οἰκοδόμημα (παράβ. καὶ Bull. d. Cor. Héll. 1884, σελ. 263 καὶ 1885 Pl. 1 καὶ σελ. 65 - 67).

ρισμένα ἦσαν κατ' ἀρχάς μίαν μόνην, τὴν μεσαίαν, νὰ ἔχωσι πύλην (1), νῦν δὲ φαίνονται ἔχοντα τρεῖς τοιαύτας. Τότε δὲ ἠρευνηθῆθαι διὰ σκαφῆς καὶ ὁ μεταξὺ τούτων (τῶν Προφυλαίων) τοῦ Περιβόλου τοῦ Ναοῦ τοῦ Πλούτωνος καὶ τοῦ τοίχου ρ-ρ' χῶρος (ἐκαλύπτετο ὑπὸ στρώματος χώματος ὃ περίπου Γ. Μ. καὶ εἶχε μείνει σχεδὸν ἄθικτος ὑπὸ τοῦ Lenormant) καὶ ἀπεκαλύφθησαν τὰ λείψανα δεξαμενῆς, ἧς οἱ δύο μάλιστα τοῖχοι (ἀνατολικὸς καὶ βόρειος) φαίνονται ὄντες πεποιημένοι ἐκ λίθων ληφθέντων ἐξ ἄλλων ἀρχαιοτέρων κτισμάτων (2). Πρὸς ἀνατολὰς δὲ τῶν Προφυλαίων ἀπεκαλύφθησαν τὰ εἰσόδου τῆς κατασκευῆς καὶ ἐτέρου τινος οἰκοδομήματος, ὅπερ ὡς ἡ διπλῆ ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου τοῦ ἐπιγραφῆ δηλοῖ, εἶχον ἀναθέσει «τοῖν Θεοῖν καὶ τῷ Αὐτοκράτορι οἱ Πανέλληνες» καὶ τὸ ὅποσον κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Dörpfeld οὐδὲν ἄλλο ἦν ἢ *θριαμβικὴ ἀψίς*, ἀφιερωθείσα τῷ φιλαθηναίῳ αὐτοκράτορι, κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ πιθανῶς εἰς Ἀθήνας ἔλευσιν (130 μ. Χ.), ὑπὸ τῶν Πανελλήνων. Νὰ περιγράψω διὰ μακροτέρων ἐνταῦθα τὰ λείψανα τοῦ οἰκοδομήματος τούτου δὲν κρίνω ἀναγκαῖον ὅταν ἐκ τῶν σωζομένων αὐτοῦ λειψάνων (τὸ ἔργον ἦν, ὡς φαίνεται, ἀρκετὰ πολυτελές καὶ κορινθιακοῦ ῥυθμοῦ) ἀναπαρασταθῆ ὁλόκληρον ἐπὶ

(1) Ταύτης σώζονται σαφέστατα τὰ ἔχνη, αἱ δὲ δύο κατ' αὐτὴν *αὐλακας* πρὸς ἔκροσιν τῶν ὑδάτων μάλλον κατὰ τὴν γνώμην μου ἢ πρὸς διέλασιν ἀρμάτων ἐποικίθησαν, ἂν ἦναι ὄντως ἀρχαῖαι. Αἱ τελευταῖαι τοῦ κ. Dörpfeld ἔρευνοι περὶ τούτων τῶν προφυλαίων (τῶν μικρῶν) κατέδειξαν ὅτι τὰ περίεργα ἐκεῖνα *κιονόκρανα* μὲ τοὺς γρόπας ὑπεβάσταζον ὄντως τὸ ἐπιστύλιον τὸ φέρον τὴν λατινικὴν ἐπιγραφὴν τὴν δηλοῦσαν ὅτι ταῦτα ἔκτισεν ὁ γνωστός Ῥωμαῖος ἀνὴρ Ἄππιος Κλαύδιος Πούλχρος καὶ ἐντεῦθεν τὸ συμπέρασμα ὅτι ταῦτα εἶναι οὐχὶ ἀνακταίνεις, ἀλλ' ἐξ ὑπαρχῆς κατασκευάσματα τῶν χρόνων ἐκεῖνων, μεταβληθὲν κατόπιν κατὰ τὸ σχέδιον ἐν χρόνοις μεταγενεστέροις· ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου τοῦ ζητήματος ἴσως αὐτὸς ὁ κ. Dörpfeld ἐκθέσῃ ἀλλαχοῦ διεξοδικώτερον· ἐγὼ ἐνταῦθα ἀναγκαῖον κρίνω νὰ παρατηρήσω ὅτι πάντῃ ἀκατάληπτος μοι ἦτο ἡ ἐν ἀρχαίοις χρόνοις ὑπαρξίς Προφυλαίων ὅχι τόσοσιν διότι τοιαῦτα δὲν μνημονεύονται (ἡ μεγάλη ἔλευσιναικὴ ἐπιγραφὴ ἀναφέρει μόνον *πυλῶνα* καὶ *πυλῶδας*) ἀλλὰ διότι, ὡς γνωστόν, ἡ Ἐλευσίς, ἦτοι τὸ ἱερὸν αὐτῆς, ἐχρησίμευε καὶ ὡς φρούριον (παραβ. καὶ Mittheil. d. Inst. 1877 σ. 190).

(2) Πιθανῶς ἐκ τῶν λίθων, οἵτινες ἀπετελοῦν ποτὲ τὸ πρόσωπον ἀρχαίου τινὸς ἐνταῦθα τοίχου, ἴσως δὲ καὶ Πύργου· κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἀπεκαλύφθη καὶ μακρὸς σωλὴν μολύβδινος, ὅστις ἐκ τῆς δεξαμενῆς ἔφερε μακρὰν ἔξω τὸ ὕδωρ ὅταν ἦτο ἀνάγκη· ἀλλὰ περὶ τούτων ἄλλοτε διὰ μακροτέρων.

του χάρτου, δημοσιευθῆ δὲ τῆς ἀναπαραστάσεώς του (restauratio) ταύτης εἰκῶν, τότε θὰ ἦναι πιθανῶς ἀναγκαία, ἀλλὰ καὶ εὐκατάληπτος λεπτομερὴς αὐτοῦ περιγραφή (1).

Πρὸς ἀνατολὰς τῆς θριαμβικῆς ἀψίδος ἀπεκαλύφθησαν τὰ λείψανα δεξαμενῆς ἧς οὐ μόνον οἱ ἀσβεστόκτιστοι τοῖχοι καὶ ἡ ἐξ ὀπτῶν πλίνθων στρώσις περιεσώθη, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐμπροσθεν αὐτῆς μαρμάρινον κρηπίδωμα μὲ τὰς λεκανοειδεῖς αὐτοῦ κοιλότητος (2), εἰς ἃς τὸ ὕδωρ, ὡς φαίνεται, ἐξεχέετο πρὸς τινὰ σκοπόν, ἄριστα διετηρήθη καὶ σαφῶς ἐδηλώθη ἐν τῷ διαγράμματι, καθὼς καὶ τὸ ἄλλο ἐπίσης μαρμάρινον κρηπίδωμα ἐνθα ἡ αὐλαξ ἢ τὸ ἐκχεόμενον ὕδωρ καὶ ὑπὸ τὰ θεμέλια τῆς θριαμβικῆς ἀψίδος συνέχειάν τινα, ὡς φαίνεται, ἔχουσα, ἔφερον ἄγνωστόν που.

(1) Δέκα εἶναι ὅλα τὰ ἐνεπίγραφα τεμάχια τὰ ἐξῆς·

1	2	3	4	5
ΤΟΙΝΘ	— ΟΙΝΚΑΙΤ	— ΨΙΑΥΤC	— Κ- ΑΤΟΡ,	— 'ΟΙΠΑΝΕ
6	7	8	9	10
ΝΕΣ	— ΥΝΕΣ	— ΙΛ	— ΤΟ	— ΙΝΚΑΙΙΔ

τὸ 1 καὶ 2 καίπερ σώζοντα τὴν ἀναθύρωσιν των (stossfläche) τὸ μὲν δεξιὰ τὸ δὲ ἀριστερὰ δὲν δύνανται νάνηκωσιν εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν διότι τόπος διὰ τὸ Ε δὲν ὑπάρχει μεταξύ. Τὰ 2 - 6 ἀποτελοῦσιν, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, τὴν συνέχειαν μὲ ὀλίγα χάσματα τῶν λέξεων [θε]οῖν καὶ τῶι αὐτοκ[ρ]άτορι οἱ πανέ[λ-λη]νες. Τὸ 7^{ον} δὴλον ὅτι ἀποτελεῖ πάλιν τὸ τέλος τῆς λέξεως [πανέλλ]ηνες. Τὸ 10^{ον} (ὅπερ κατακτείνεται κατὰ τὸ ἀντίπεραν τῆς ἀψίδος μέρος πρὸς βορρᾶν καὶ 30 περίπου μέτρα μακρὰν) σώζον ἐπίσης τὴν πρὸς ἀριστερὰ ἀναθύρωσιν του ἐν μέρει ἀλώδητον οὐδὲ μὲ τὸ 1^{ον} φαίνεται προσαρμοζόν, διότι πάλιν τόπος διὰ τὸ Ε δὲν μένει· οὐδεμίαν λοιπὴν ἀμφιβολίαν ὅτι ὄντως διπλῆ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ, ἦτοι ἐκατέρωθεν ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλοῦ τῆς ἀψίδος ἐφέροντο τὰ γράμματα ἐγκεχαραγμένα ἴσως μάλιστα καὶ τρίτη ὁμοία ἐπιγραφὴ ὑπῆρχεν· ἀλλὰ ποῦ αὕτη ἐγκεχαραγμένη; Οἱ Dilettanti εἶχον ἤδη ἰδεῖ οὐ μόνον τῆς ἐνταῦθα ἀψίδος τὰ ἴχνη, ἀλλὰ καὶ ἐτέρου τινὸς οἰκοδομήματος κατὰ τὸ ἀντίθετον (ΒΔ^{ον} τῆς βορειοδυτικῆς γωνίας τῶν Προπυλαίων) μέρος, σκάψας δὲ ἐγὼ ἐφέτος ἐκεῖ εὗρον ἀληθῶς ὁμοίου τινὸς κτισματος τὰ λείψανα· δύο λοιπὸν ὑπῆρχον ὅμοια θριαμβικαὶ ἀψίδες διπλῆν ἴσως ἀμφότεραι φέρουσαι τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν.

(2) Αἱ ἀβαθεῖς αὐταὶ λεκανοειδεῖς κοιλότητες εἶναι τὸ ὅλον 8, τρεῖς δὲ μόνον αὐτῶν, αἱ πρὸς τὴν θριαμβικὴν ἀψίδα, ἔχουσι καὶ ὀπὴν ἐγκρίστων δι' ἧς τὸ ὕδωρ ἐξέρρεεν εἰς τὴν ἀλλοδακὰ ὁμοίαι κοιλότητες παρατηρήθησαν καὶ ἐν Μεγάροις ἐν τινὶ ἐκεῖ δεξαμενῇ παρὰ τὰ λείψανα τοῦ Ναοῦ τοῦ ἀρεσίου Διὸς (;) (Ἀρχ. Ἐφημ. 1887 σελ. 216).

Ἐνῷ δὲ ταῦτα ἐνταῦθα ἐγίνοντο, ἤρουνᾶτο συγχρόνως δι' ἄλλων σκαφῶν καὶ ἡ πρὸς βορρᾶν προέκτασις τῶν θεμελιῶν τοῦ ἐξ ὠμῶν πλίνθων τοίχου (Σ-Σ'-Σ''-Σ''') καὶ ὁ μεταξὺ τούτου καὶ τῆς πομπικῆς ὁδοῦ πρὸς μεσημβρίαν δὲ τῶν μικρῶν προπυλαίων χῶρος εἰς τὸ προσῆκον βάθος, δηλ. μέχρι τοῦ βράχου· καὶ ἡ μὲν ἔρευνα τῶν ἐδῶ τόπων ἔδειξεν ὅτι εἶχον ἑκπαλαὶ καλυφθῆ ἕκ τῶν λειψάνων τοῦ ὑπὸ τῶν Περσῶν καέντος Ναοῦ καὶ ἐνταῦθα (σ, σ', σ'') (κατὰ τὴν γωνίαν σ μάλιστα) οὐ μόνον εὐρέθησαν ἐν σωρῷ τῶν καλυπτῆρων καὶ στρωτῆρων κεράμων, τῶν ἐκ παρίου λίθου πεποιημένων, τοῦ παλαιότερου Ναοῦ πάμπολλα θραύσματα (1), ἀλλὰ εἰς τὰ βαθύτατα στρώματα καὶ ὄστρακα ὄχι ὀλίγα τῆς πρὸ Φειδίου τέχνης ἐξεχώσθησαν καὶ ἀκόμη καὶ τέσσαρες ἀρχαῖκαὶ κεφαλαί, ὧν ἡ μία καὶ προσηρμόσθη ἡδη εἰς τὴν κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἀνασκαφῆς καὶ κατὰ τὸ ἀντίθετον τοῦ Ναοῦ μέρος (τὸ μεσημβρινόν) ἀνευρεθέντα κορμόν (2). Ἡ δὲ ἔρευνα τῶν θεμελιῶν τοῦ ἀρχαίου τοίχου (Σ'-Σ'-Σ''-Σ''') (3)

(1) Ἄξιοι λόγου εἰσὶ μάλιστα οἱ ἀροκέραμοι, οἵτινες καὶ τοῦ χρωματισμοῦ τῶν σώζουσι ζωηρότατα λείψανα· πλείστα δὲ τῶν θραυσμάτων τούτων μαρτυροῦσι τὴν διὰ πυρὸς καταστροφὴν τοῦ Ναοῦ, ἧς ποιεῖται μνεῖαν καὶ ὁ πατὴρ τῆς ἱστορίας (Ἡρόδ. 9 § 10-15 καὶ § 65). Ἀλλὰ καὶ γέισου ἐκ πύρου θραύσματα κεχρωματισμένα ἐκεῖ εὐρέθησαν ἐπίσης τοῦ παλαιότερου Ναοῦ λείψανα.

(2) Περὶ τούτων θά γίνῃ μακρότερος λόγος ἐν τῇ Ἄρχ. Ἐφημερίδι ἔθνα καὶ αἱ εἰκόνες αὐτῶν θά δημοσιευθῶσι.

(3) Ἡ τοῦ παρόντος ἔτους σκαφὴ ἀνεκάλυψεν ὅτι προχωρῶν ὁ τοίχος οὗτος (Σ^β-Σ-Σ'-Σ''-Σ''') ἔτι περαιτέρω πρὸς βορρᾶν ὑπὸ τὰ μικρὰ Προπύλαια (ἐπ' αὐτοῦ εἶχε κτισθῆ ἐν ὑστερωτέροις Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις ὑδραγωγεῖον ἢ μᾶλλον ὀχετὸς πρὸς ἐκροὴν τῶν ὑδάτων) καὶ κάμπτων ὀλίγον δεξιὰ ἀπέληγε κατὰ τὴν βορειοανατολικὴν γωνίαν τῶν μικρῶν Προπυλαίων εἰς τετράγωνον πύργον (6 × 6 Γ. Μ), οὗ ὡσαύτως τὰ μὲν θεμέλια ἦσαν λίθινα, τὸ δὲ ἀνώτερον μέρος ἐξ ὠμῶν πλίνθων· πιθανόν δὲ καὶ κατὰ τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τῶν Προπυλαίων νὰ ὑπῆρχεν ὁμοιος πύργος, καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἡ μεγάλη Πύλη. Νὰ υποθέσωμεν λοιπὸν ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν μετὰ τὰ Περσικὰ χρόνων μέχρι πού τῶν Ῥωμαϊκῶν ἐχρησίμευσεν ὁ τοίχος οὗτος ὡς τοίχος τοῦ περιβόλου; Εἰς τὸ ἐρώτημά μας ἰσχυροῦσθεσιν ἴσως ἀσφαλέστερον ὅταν τὰ τῶν τοίχων ἐξερευνηθῶσιν ὀλοσχερῶς. Τοίχων παλαιότερων λείψανα ἀπεκάλυψεν ἡ τοῦ παρόντος ἔτους σκαφὴ μεταξὺ τούτου τοῦ τοίχου καὶ τοῦ τοίχου Ψ-Ψ' κατὰ τὴν γωνίαν ν'' μάλιστα καὶ μεταξὺ τῶν τοίχων Ψ-Ψ' καὶ Χ-Χ' ἀλλ' ἐντελής τῶν ἐκεῖ τόπων ἀνακάθαρσις δὲν ἐγένετο εἰσέτι διὰ πολλοὺς λόγους. Ἄλλ' ὅπως-δήποτε καὶ ἂν εἶχον τὰ τῶν τοίχων τοῦ περιβόλου κατὰ τοῦτο τὸ (βῆριον) μέρος ἡ γνώμη μου εἶναι πάντοτε ἡ αὐτὴ, ὅτι ἀνέκαθεν, ἡ ἐπίσημος οὕτως εἶπειν, εἴσο-

ἔδειξεν ὅτι καὶ ἄλλους τινὰς πύργους εἶχεν οὗτος κατὰ τοῦτο τὸ μέρος, ὧν ὁ διὰ τῶν γραμμάτων Πρ. σημειωθείς καὶ ἀνεκαινίσθη ποτὲ ἐν ὑστερωτέροις χρόνοις διὰ τροχμαλοπαγῶν (ἀρουραίων) λίθων, καὶ πυλίδας δὲ τινὰς πρὸς τούτοις (Σ''), ἦτις ἐν Βυζαντινοῖς χρόνοις πιθανῶς εἶχε φραχθῆ, ὅταν τὰ ἐδῶ μετεποιήθησαν εἰς κατοικίας καὶ δεξαμενὰς ὕδατος· τότε δὲ ἐξητάσθησαν καὶ οἱ δύο τοῖχοι Ψ - Ψ' καὶ X - X' καὶ εὐρέθησαν ὄντες Ῥωμαϊκῶν χρόνων ἔργα, ὡς ἐκ τοῦ τρόπου τῆς οἰκοδομίας τῶν (ἀσβεστοκτίστων) θεμελιῶν των· ὁ μεταξὺ τούτων χῶρος (Ψ'') κατεῖχεται καὶ ἐν μέρει καὶ νῦν ἔτι κατέχεται ὑπὸ τοιχαρίων εἰς Βυζαντινὰ κτίσματα πιθανώτατα ἀνήκοντα, ἄδηλον δὲ εἰ καὶ τὸ πάλαι δὲν ἰδρύντό ποτε ἐνταῦθα ἐπίσης οἰκήματα χρήσιμα εἰς πολλοὺς σκοποὺς· ἡ δὲ ἐξέτασις τῶν ἐδῶ τόπων μᾶς ἠνεγκεν εἰς τὴν ἔννοιαν, ὅτι καὶ αἱ πλάκες ἐκεῖναι αἱ δίκην κλίμακος ἐν τῷ διαγράμματι σημειούμεναι ($m-n$) δὲν ἐτίθησαν ἐν ὑστερωτέροις χρόνοις, ὡς εἶχεν ὑποτεθῆ, χάριν σκοποῦ τινος οἰουδήποτε, ἀλλὰ μᾶλλον ὅτι εἰσὶ λείψανα ἀνωφεροῦς τινος λιθοστρώτου ἀρχαίας ὁδοῦ. Οἰκοθεν δὲ ἐννοεῖται, ὅτι ἐνταῦθα φθάσασα ἡ σκαφὴ προὐχώρησε καὶ πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἀφοῦ ἀντιπαρῆλθέ πως τὰ Βυζαντινῶν οἰκημάτων, ὡς φαίνεται, λείψανα, τὰ κατὰ τὸ γράμμα Ψ''' σημειούμενα, ὅχι μόνον τὸν πύργον A'' καθ' ὀλοκληρίαν ἀπεκάλυψεν (1), ἀλλὰ καὶ τὰ ἔχνη τοῦ τοίχου τοῦ ἀπὸ τοῦ πύργου A'' μέχρι τῶν μεγάλων Προπυλαίων διήκοντος ἀνεῦρεν καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ μῆκος (2).

δος εἰς τοὺς ἱεροὺς τόπους ὑπῆρχεν ἐντεῦθεν ἐκ τοῦ μέρους δηλ. ἐνθα νῦν τὰ μικρὰ Προπύλαια. Καὶ τῶν πυλίδων ἐγένετο βεβαίως κάποτε χρήσις, ἀλλ' ὅχι πλέον, ὡς ὑποθέτω, ἐν τοῖς μετὰ τὸν δῶν αἰῶνα χρόνοις, οὐδὲ πρὸς μὴ ἐπίσημον εἰς τὸν ἱερόν περιβόλον εἰσοδόν.

(1) Καὶ οὗτος ὁ πύργος, ὡς καὶ ὁ μεσαῖος, σώζεται ἀληθῶς εἰς ἱκανὸν ὕψος, ἀλλὰ κατὰ τοὺς ἀνωτέρους τοῦ δόμου σφῶδρα πεπονθὸς καὶ ἐπισκευὰς πολλὰς ἐν ὑστερωτέροις χρόνοις μαρτυρῶν. Ἡδράζετο δὲ ὡς ἡ τοῦ παρόντος ἔτους σκαφὴ ἔδειξεν ἐπὶ ἀμμώδους ἐδάφους, ἀφοῦ ἐδῶ ὁ βράχος εἰς πολὺ μέγα θά εὐρύσκηται βάθος.

(2) Περιέργος εἶναι τῷ ὄντι ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς τούτου τοῦ τοίχου, ὃν οἱ Dilettanti ὡς τοῖχον τοῦ κατ' αὐτοὺς δευτέρου περιβόλου σημειοῦσιν ἐν τῷ διαγράμματι των. Κατ' ἀρχὰς εἶχε κτισθῆ μόλις 2 20 γ. μ. παχὺς καὶ τότε ὁμοῦς ὄχι

Ἄλλὰ καὶ κατὰ τὸν χρόνον ἐκείνον τὸν μεταξὺ τοῦ λεγομένου Βουλευτηρίου (1) καὶ τοῦ Ναοῦ ἐσκάψαμεν κατὰ τὸ λῆγον

ὄσολιθος, μὴ ἔχων δηλ. ὡς ὁ Θουκυδίδης λέγει (1 § 93), καθ' ὅλον τὸ πάχος λίθους μεγάλους ξυμφωκοδομημένους, ἀλλὰ τὰ ἐντός, ἤτοι τὰ μεταξὺ τοῦ ἔσω καὶ ἔξω προσώπου του, τοῦ ἐκ μεγάλων πωρίνων πλίνθων πεποιημένου, ἔχων πεπληρωμένα διὰ χαλίκων καὶ μικρῶν ἄλλων παντοίων λίθων (ἐν οἷς καὶ μάρμαρα ὄχι ὀλίγα), οὐχὶ ὅμως πηλῶ ἀπλῶ, ἀλλὰ καὶ ἀσβέστῳ συνδεδεμένων καὶ οὕτω συμπαγῆ τινα μάζαν ἀποτελούντων. Ὁ τρόπος οὗτος τῆς τεichoδομίας ἦν βεβαίως ἐν χρήσει καὶ κατὰ τοὺς ἀρίστους τῆς Ἑλλάδος χρόνους, ἀλλ' ἡ χρῆσις τῆς ἀσβέστου ὡς συνδετικῆς ὕλης τῶν ἐν τῷ παραγεμίσματι μᾶς ἀναγκάζει νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁ ἡμέτερος τοίχος μόλις κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς ἐκτίσθη χρόνους· μὴ ἀρκεσθέντες ὅμως οἱ μετὰ ταῦτα (ἐν χρόνοις πάλιν Ῥωμαϊκοῖς;) εἰς τοῦτο αὐτοῦ τὸ πάχος (2.20) προσέθησαν ἔξωθεν καὶ ἕτερον ἐξ ὀγκωδῶν λίθων (παντοίων) πρόσωπον καὶ ἐπιλήρωσαν καὶ αὖθις τὸ μεταξὺ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, οὕτω δ' ἀπετελέσθη τὸ νῦν πάχος (3.50) τοῦ τοίχου. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἔχει τὸ περίεργον ὁ τοίχος οὗτος, ὅτι δηλ. ἐπὶ τῶν λιθίνων αὐτοῦ λειψάνων καὶ ἔχνη ὠμῶν πλίνθων σώζονται· δὲν εἶναι ὅμως εἰσέτι σαφεῖς ἂν αὐταὶ ἀποτελοῦν ποτε αὐτοῦ τούτου τοῦ τοίχου μέρος ἢ εἶναι μᾶλλον λείψανα μεταγενεστέρων (Βυζαντινῶν) οἰκοδομημάτων, ὧν ἀμύπολλα ἐρείπια σώζονται κατὰ τοὺς ἐκεῖ τόπους.

(1) Τοῦτου τὰ λείψανα ἐσημειώθησαν ἐν τῷ διαγράμματι ἐρυθρῷ χρώματι πρὸς εὐχερεστέραν διάκρισιν ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἐκεῖ ἐν ὑστερωτέροις χρόνοις κτισθέντων οἰκοδομημάτων (παράβ. Πρακτ. τοῦ ἔτους 1885, σελ. 29 καὶ 1886, σελ. 50). Ἀλλὰ πότε ἄρά γε ἐκτίσθη τὸ οὕτως παράδοξον τότε σχῆμα καὶ τὸν τρόπον τῆς οἰκοδομῆς τοῦτο οἰκοδόμημα; Ἐγὼ δὲν κατώρθωσα νὰ πεισθῶ εἰσέτι, ὅτι προὔπηρχε τοῦ τοίχου τοῦ περιόλου, διότι δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω διατί, ἂν τοῦτο ἴστατο τότε ὄρθιον, οἱ κτίσαντες τὸν περίβολον δὲν ἔκτισαν αὐτὸν ὀλίγον μεσημβρινιώτερα, ὥστε νὰ μὴ ἀποκόψωσιν αὐτοῦ μέρος, ὡς φαίνεται, ὅτι συνέθη οὐ μόνον κατὰ τὸν τοίχον τοῦ ἡμικυκλίου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς τοίχους τῶν τετραγώνων αὐτοῦ δωματίων. Βουλευτήριον δὲ ἐν Ἐλευσίνι μνημονεύει μόνον, καθ' ὅσον ἐγὼ οἶδα, μία τοῦ 3ου πιθανῶς μ. Χ. αἰῶνος ἐπιγραφή (Φιλίστορος τομ. 2 σελ. 238 = Mommsen, Heortologie, σελ. 227) κατ' ἐκείνους· δηλ. τοὺς χρόνους, καθ' οὓς ἡ Ἐλευσίς εἶχεν ἀντικαταστήσει ἐν πολλοῖς τὸ ἄστυ (Mommsen, ἐ. ἀ. σελ. 232 σημ. *). Τὰ εἰς βάθος 3-3,50 Γ. Μ. προχωροῦντα καὶ κατ' ἀκολουθίαν οὐχὶ ἐπὶ τοῦ βράχου ἰδραζόμενα θεμέλια πάντων τῶν τοίχων του εἶναι λίθοις κοινοῖς πηλῶ συγκρατούμενοις πεποιημένα καὶ μόνον οἱ ἀνώτεροι αὐτοῦ δόμοι, ὡς φαίνεται, ἦσαν ἠχοδομημένοι διὰ πωρίνων πλίνθων. Τοῦ δὲ πρὸς ἀνατολὰς δωματίου ὁ ἀνατολικὸς τοίχος ἔχει καὶ τοὺς ἀνωτέρω δόμους, καθ' ὅσον σώζονται, ἐκ μεγάλων Ἐλευσινιακῶν πολυγωνίων λίθων συνηρμωσμένους· καὶ ὅμως ἐν τοῖς θεμέλοις αὐτοῦ εὔρηται μεταξὺ τῶν κοινῶν λίθων καὶ πεντελικῶ μαρμάρου τεμάχιον, κεράμου στρωτήρος πιθανῶς θραῦσμα. Τὰ τῆς ἐν ὑστερωτέροις (Ῥωμαϊκοῖς) χρόνοις ἐπὶ τῶν ἐρείπιων αὐτοῦ κτισθεῖσιν διπλῆς σοῦαῖς λείψανα (τὸ οἰκοδόμημα κατ' ἀκολουθίαν οὐδ' ὑπῆρχεν ὅλως διταν ἢ ἐπιγραφή ἢ ἄνω μνημονευθεῖσα ἐχαράχθη ἐπὶ τοῦ λίθου) βλέπει καὶ ἐννοεῖ εὐκόλως ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ διαγράμματι· ἐπίσης σαφῆ εἰσὶ τὰ λείψανα καὶ δύο ἑτέρων ἡμικυ-

ἔτος ἔτι βαθύτερον καὶ ἀφοῦ ἱκανὸν ἀπεικομίσασμεν χῶμα ἀνεύρομεν ὄντως καὶ ἐκεῖ τὰ θεμέλια παλαιοτέρων οἰκοδομημάτων (f-f'-f'')· ἡ ἔρευνα ὁμως τῶν ἐκεῖ τόπων οὔτε κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἀκόμη δὲν ἐπερατώθη καὶ τὰ ἐκεῖ ἀποκαλυπτόμενα, ὅσον περιέργα, τόσον καὶ δυσκατάληπτα εἶναι. Ὅταν τὸ ἔργον ἀποτελειώσῃ, ἀναγραφῶσι δὲ ἐν τῷ διαγράμματι καὶ πάντα τὰ ἐκεῖ εἰς φῶς ἔλθόντα λείψανα κτισμάτων, τότε καὶ μακρότερος περὶ αὐτῶν λόγος θὰ ἦναι ἀναγκαῖος καὶ εὐκατάληπτος.

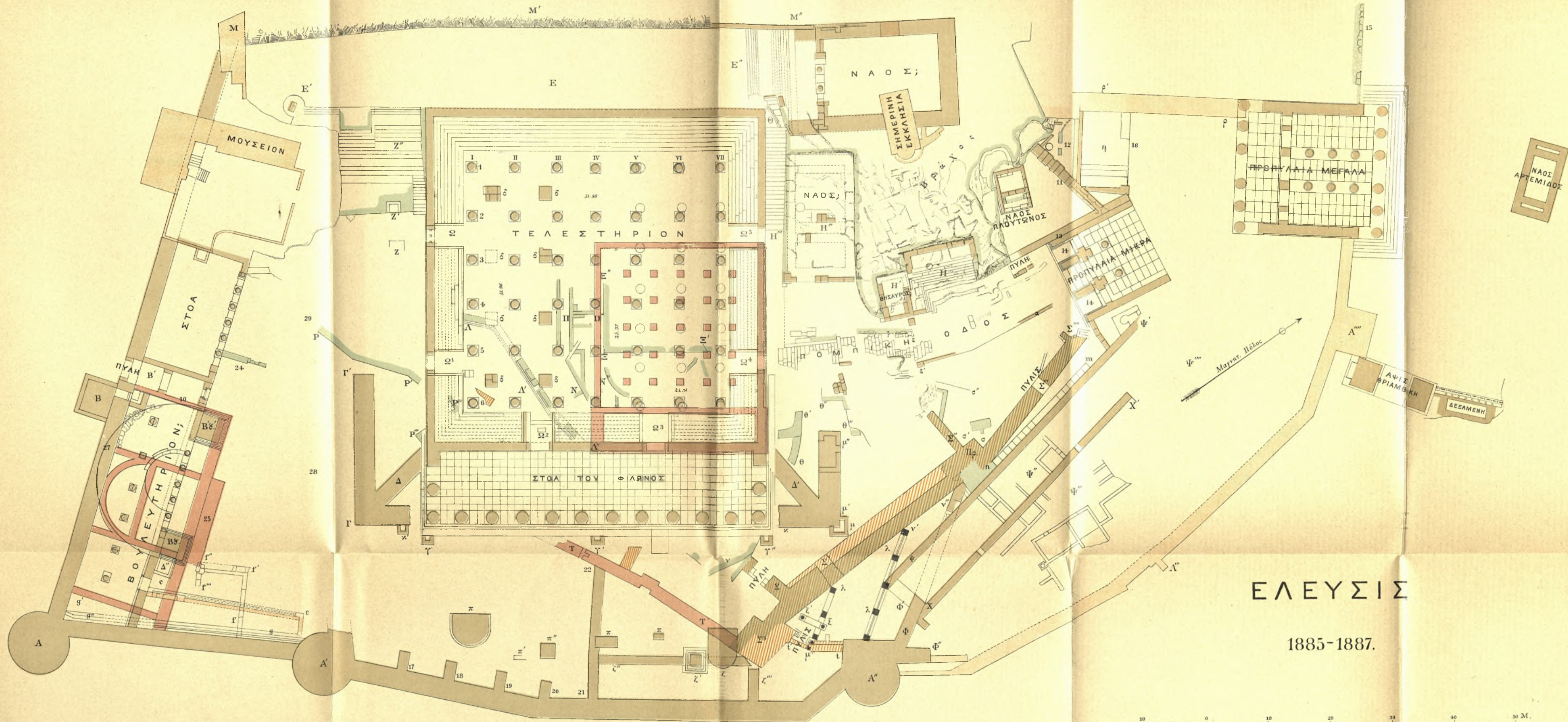
Τοιαῦτα περίπου τὰ ἐξαγόμενα τῆς ἐν Ἐλευσίνι σκαφῆς κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος, ὡς πρὸς τὰ λείψανα τῶν οἰκοδομημάτων, τὰ δὲ γενόμενα κατ' αὐτὴν εὐρήματα ἢ ἐμνημόνευσα ἀνωτέρω ἢ καὶ ἐδημοσίευσα ἤδη ἐν τῇ Ἀρχαιολ. Ἐφημερίδι. Ἡ τοῦ λήγοντος ἔτους σκαφὴ προήγαγεν ἱκανῶς τὸ ἔργον, ὥστε ἐλπίς εἶναι τελευτῶντος τοῦ ἐπιόντος ἔτους νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ποθοῦμενον παρὰ πάντων τέλος. Μηδεὶς δέ, παρακαλῶ, τῶν ἀγνοωστῶν τῶν γραμμῶν τούτων ἀπορῆση διατί ἡ ἐν Ἐλευσίνι ἀνασκαφὴ οὐ μόνον βραδέως, ἀλλὰ καὶ ἀνωμάλως πως βαίνει ἐπὶ τὰ πρόσω· οἱ λόγοι εἶναι πολλοὶ καὶ διάφοροι, οὐκ ἐλάχιστος δὲ καὶ ἡ ἐξέυρεσις ἐκάστοτε τύπου πρὸς ἀποκόμισιν τῶν χωμάτων ὅσον τὸ δυνατὸν οἰκονομικώτερα.

Ἐν Ἐλευσίνι, τῇ 22ῃ Νοεμβρίου 1888.

Δ. ΦΙΛΙΟΣ

κλικῶν κτισμάτων, τοῦ ἑτέρου τῶν ὀπίστων ἢ περιφέρεται κατὰ τὴν κορυφὴν ἐσημειώθη διὰ τοῦ ἀριθ. 27. Ὅτι δὲ μεταγενέστεραι προσβήκαι εἶναι καὶ τὰ δύο τετραγωνα βάθρα (Bθ καὶ B'θ') καὶ ἔτι μεταγενέστερα προσβήκη τὸ δεξαμενοειδὲς κτίσμα Δ' καὶ ὁ τοῦχος c'-c' δῆλον. Διὰ τῶν g-g' ἐσημειώθη τὸ κενὸν διάστημα μεταξύ τῶν ἐκεῖ τοίχων, περὶ οὗ ὁ λόγος ἐν τοῖς Πρακτικαῖς τοῦ 1885-1886 ἐ.ἀ.

ΕΛΕΥΣΙΣ

1885-1887.

Γ. Δέρρελδ έπ.

Αθ. Κ. Γρονθραν Αθηναις.